

МОРСКО ПЛАВАНИЕТО Е ПОКАЗАТЕЛЪ
ЗА БЛАГОСЪСТОЯНИЕТО НА ЦАРОДА

ВЕСТНИКЪТЪ
Е БЕЗПЛАТЕНЪ

НАРОДИТЪ ИМАТЪ НУЖДА ОТЪ МОРЕ.
КАКТО ХОРАТА ОТЪ ВЪЗДУХА.

МОРСКИ ПРЕГЛЕДЪ

ДЪРЖАВА САМО СЪ АРМИЯ
ИМА ЕДИНЪ ЮМРУКЪ
ДЪРЖАВА СЪ АРМИЯ
И ФЛОТЪ - ГИ ИМА ДВА!

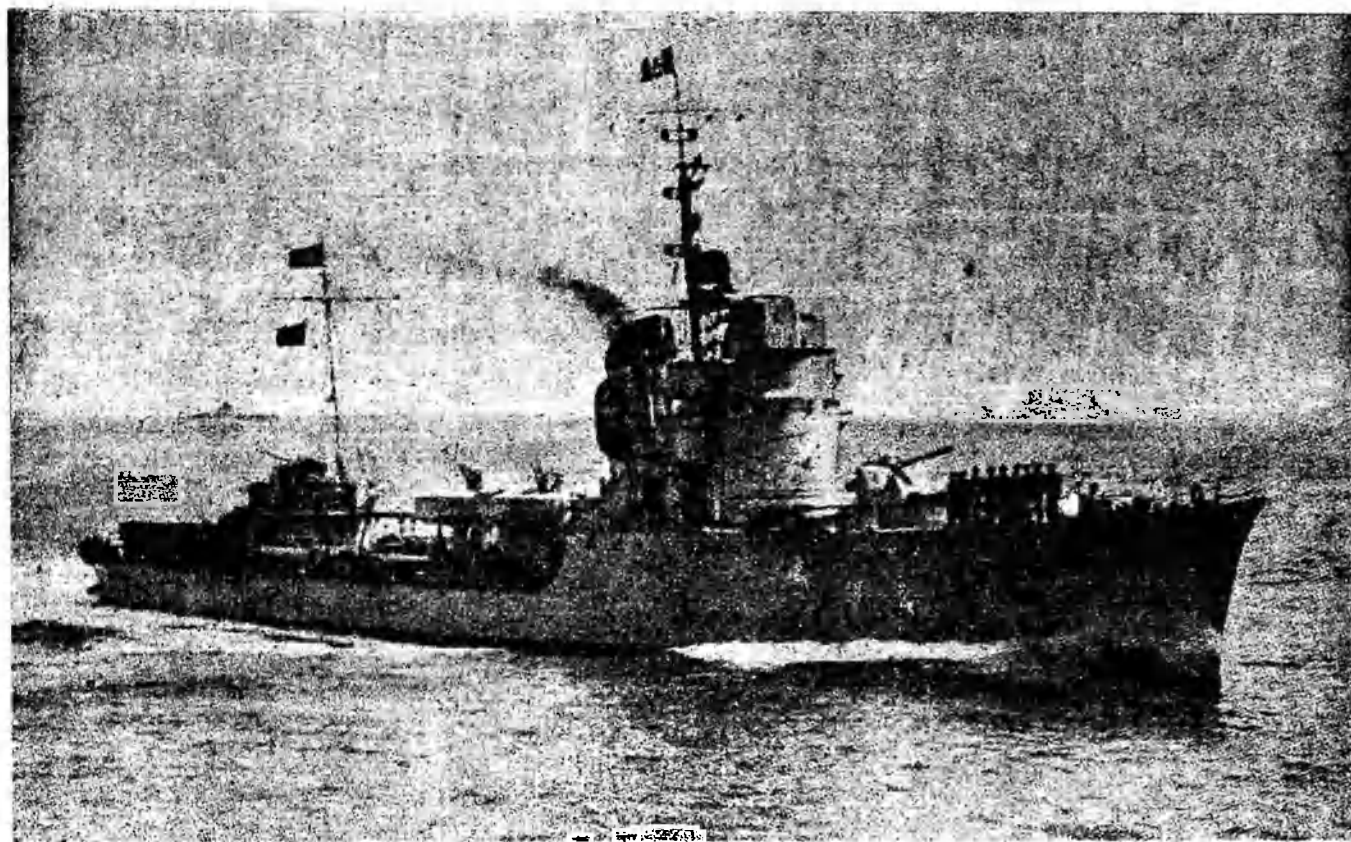
ДРУСЪДНИЧНИКЪ ЗА МОРИКА ПРОСВЕТА И ОБЩОРА
ДИКОВОДИ РЕДАКЦИОНЕНЪ КОМИТЕТЪ.

Година V.

Варна, 1 май 1939 год.

Брой 112.

Не чакай да създавашъ флотъ, когато те нападнатъ, защото не се копае
кладенецъ, когато ожадибешъ.

ИТАЛИАНСКИ ГОЛЪМЪ ТОРПЕДОНОСЕЦЪ „КАССИОПЕЯ“.

Притежава следнигъ данни: водоизмѣстване 652 тона; дължина 81, ширина 7.9, газене 2.3 метра; въоръжение: 3—10 с.м. орджия, 4—3.7 с.м. противовъздушни орджия, 4 картечници и 4—45.6 с.м. торпедни тръби; скоростъ 34 мили; обслуга 94 човѣка.

КОЛОНА ЗА ЧЕТЦИТЪ

Билъ ли е българинътъ морякъ и може ли да бжде такъвъ

(Продължение отъ брой 111)

Първитъ основи на морячеството у старитъ славяни намиратъ благоприятни условия въ новото имъ отечество, Балканския полуостровъ, обкржжънъ отъ тритъ си страни съ морета, а вътрешността му кръстосана съ множество рѣки и езера. Византийскитъ историци, макаръ и не толкова безпристрастни, даватъ доста сведения за живота на балканскитъ славяни по море отъ она епоха въ сръдновековieto.

Презъ VII вѣкъ идватъ и българитъ сжщо изъ рускитъ степи, сливатъ се съ славянскитъ племена на полуострова и образуватъ пълното народностно цѣло—български народъ.

Преминаването на нашитъ прадѣди презъ Дунава и справянето имъ съ неговитъ възпѣти въ българскитъ народни пѣсни тихи бѣли води е единъ отъ първитъ етапи на българското морячество.

Познанството имъ съ морето спомага не само да си образуватъ първото самостоятелно, независимо и свободно политическо господарство—Българско Царство—въ жгъла между Дунава и Черно море, но и да го запазятъ повече отъ 3 вѣка неуязвимо отъ византийския флотъ.

Славянитъ не само въ другитъ части на полуострова, но и тѣзи които далечъ на югъ въ Пелопонесъ се настанили, сж вземали участие и въ самия вътрешенъ политически и общественъ животъ на Византия и византийскитъ императори често пжти влизали въ разни компромиси съ тѣхъ и тѣхнитъ главатарии, съ помощта на които можели да запазятъ престола си и сжществуването на империята. Съюзничеството на балканскитъ славяни често пжти сжтърсили и азиатскитъ народи.

Славянскитъ племена Рухнини, Драговичи, Сагудати и др. които се настанили по брѣговетъ на Бѣло море, почти станали напълно господари на морето и умѣло се справяли съ вълнитъ му. Единъ византийски историкъ казва, че тѣ усвоили римското мореплавателство и били отлични моряци. За тѣхното мореплавателно изкуство се даватъ доста сведения и въ житието на св. Димитрий Солунски.

Съ своитъ моносили—кораби крайбрѣжнитъ на Бѣло море славяни нападали често пжти островитъ чакъ до Кипъръ, минавали Дарданелитъ и стигали чакъ до Цариградъ.

Така: презъ 588—589 и 609 год. славянитъ отъ крайбрѣжието на Бѣло море нападали Солунъ и по сухо, и по море.

Презъ 622 г. славянитъ отъ земитъ на днешна стара Гърция нападали островитъ въ Сръдиземно море чакъ до островъ Кипъръ за грабежъ.

Презъ 622 г. сжщитъ славянски племена съ свояга флотилия взели участие въ прочутата тогава обсада на Цариградъ, и то като съюзници на перситъ и аваритъ.

Презъ 689 г. славянскитъ племена Рухнини и Сагудати нападали въ морето натоваренитъ съ жито и отиващи за Цариградъ кораби и стигнали до самата столица на Византия.

Презъ 717 год. свалениятъ византийски императоръ Анастасий II, който билъ заточенъ въ единъ солунски манастиръ, устроилъ нова революция въ Византия, за да си вземе престола. Съ войската си, въ която имало и много славяни, тѣй потеглилъ за Цариградъ и стигналъ до Ереклия въ Мраморно море. Славянитъ тогава отъ Солунъ возили съ себе си и голѣмо число лодки—еднодрѣвки, каквито сами си правили.

Презъ VIII вѣкъ (766—768 год.) македонскитъ и тесалийскитъ славяни върлували и правили грабежи по цѣлото Бѣломорие и островитъ му. Императоръ Константинъ V се споразумѣлъ съ славянскитъ князе и изкупили срещу 2,500 ката копиринени дрехи плененитъ гърци, които били задържани въ островитъ Имбросъ, Тенедосъ и Тасосъ.

Презъ X вѣкъ (978—980 год.) Самуилъ опустошилъ бѣломорскитъ крайбрѣжия. Сжщото направилъ и Калоянъ презъ 1198—1200 год. поради вѣроломството на гърцитъ.

Но мореплавателството на славянобългаритъ не се е ограничавало само по морето. Нашитъ дѣди умѣло се ползвали и отъ рѣкитъ, а особено отъ Дунава.

Така: презъ царуването на Омортага български войски на два пжти (827—828 год.) били пращани съ лодки по Дунава и по р. Драва чакъ въ Горна Панония, кждето тогава достигнала и се стремѣла къмъ изтокъ франкската държава.

Областѣта Сръмъ и Седмиградско тогава оставали въ предѣлитъ на Българското Царство и съ това се осигурявало важната българска крепост Сингидунумъ, наречена отъ тогава напоследъ Бѣлградъ (днешната сръбска столица), като се закржгявала съ това и северо-западната българска граница.

Царъ Симеонъ въ похода си презъ 920 г. въ Тесалия си е служилъ съ лодки по рѣкитъ и морето. Та и корабостроителството презъ Симеоновото царуване трѣбва да е било силно развито въ България. (следва).

ПОЩА

Редакцията благодари за следнитъ получени дарения.

1. Отъ инж. Георги Ст. Славовъ, гр. София 100 лв.
2. Николай Ковачевъ отъ Варна 50 лв.
3. Димо Б. Будаковъ отъ гр. Варна 50 лв.
4. Матей Г. Матеевъ отъ Бургасъ 50 лв.
5. Стефанъ Николовъ 50 лв.
6. Никола Бръснаровъ отъ София 50 лв.
7. Лазаръ Маноловъ отъ Неврокопъ 40 лв.
8. О. О. Дво „Корона“ Ловечъ 40 лв.
9. Стойчо Трайковъ—Варна 30 лв.
10. Иванъ Павловъ—Ломъ . 30 лв.
11. Димо Г. Дабковъ отъ гр. Варна 30 лв.
12. Киркоръ Шахбазянъ отъ София 25 лв.
13. Василъ Конторовъ отъ Варна 20 лв.
14. Василъ Н. Ковачевъ отъ Троянъ 20 лв.
15. Ваневъ — Русе 20 лв.
16. Никола Хр. Гжчевъ отъ Троянъ 20 лв.
17. Стойно Калиновъ—Русе . 20 лв.
18. Иванъ Славчевъ—София 15 лв.
19. Пенчо Георг. Пенчевъ отъ с. Заветъ, Исперихско . . 15 лв.
20. Милко Мариновъ Келчевъ отъ Карлово 15 лв.
21. Радни Стойковъ Радневъ отъ Плѣвенъ 15 лв.

(Следва).

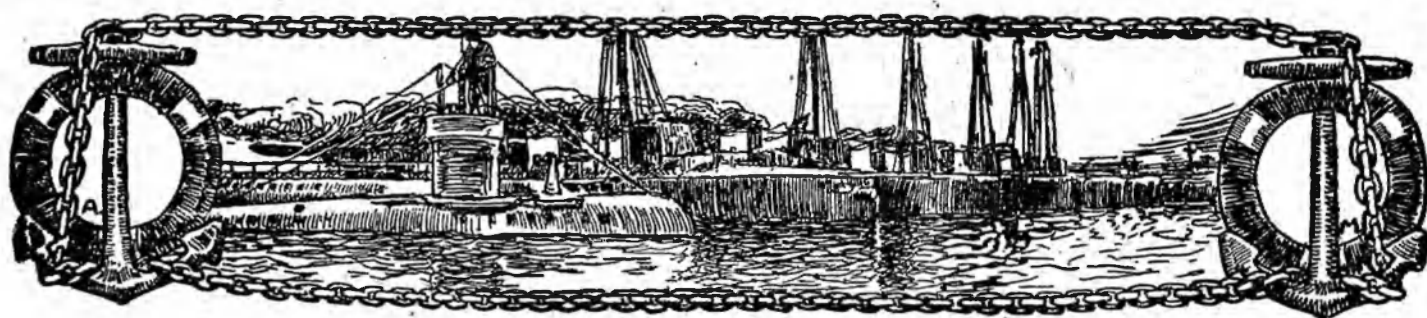
—По липса на мѣсто въ колоната „Пошта“ редакцията нѣма възможностъ да напечата своевременно имената на всички дарители.

Въ отговоръ на постжпилитъ запитвания за цената на вестника и условията за получаването му, известяваме на изявилитъ желание да се абониратъ, че вестникътъ се изпраща **даромъ**, по възможностъ на всички, които желаятъ да го получаватъ, **безъ вноски за абонаментъ**. Редакцията приема само дарения, които се отбелязватъ въ колоната „Пошта“.

— Въ отговоръ на запитванията съобщаваме, волнитъ пожертвования за вестника да се изпращатъ по пощата съ пощенски записъ или въ гербови и пощенски марки.

Всички писма, снимки и помощи да се изпращатъ на адресъ

МОРСКИ ПРЕГЛЕДЪ—ВАРНА

ПРАЗДНИКА НА ОРДЕНА „ЗА ХРАБРОСТЪ“

Храбростта е онова душевно качество, което кара човѣка да презира всѣка опасностъ, дава му сила да задуши въ себе си страха и да се хвърли безстрашно срещу врага.

На 6-май—Георгиевденъ—денътъ на св. Георги Победоносецъ—родната войска празнува празника на ордена за храбростъ. Тоя празникъ включва въ себе си величието на българския юначенъ воинъ, чиито славни дѣла обезсмъртиха българското племе.

За извоюването на този смѣлъ и твърдъ духъ на българина е допринесло неизгодното положение, при което е съществувалъ българскиятъ народъ.

Макаръ и всѣкога да е билъ по-малочисленъ отъ враговетъ си, макаръ да е билъ много по-слабо въоръженъ отъ тѣхъ, той винаги съ своята храбростъ, съ своя високъ духъ е побеждавалъ.

Тоя високъ духъ и тая храбростъ българинътъ е наследилъ отъ своитѣ дѣди и прадѣди, чийто духъ, каленъ въ голѣмитѣ борби презъ робството, е билъ пжтеводна звезда на младитѣ поколения. И тоя духъ не само че е билъ наследенъ отъ дѣди и прадѣди, но е и надминатъ отъ тѣхнитѣ потомци. Съ тая храбростъ, съ тоя каленъ духъ, младата и малка по число българска армия преброди Старопланинския полуостровъ като остави коститѣ на хиляди наши братя по върхове и чукари, по сипеи и усои, за да създаде имена, които сж гордостта на нашата прослава.

Тая храбростъ на победоносната българска армия, чрезъ която тя сътвори редица величествени дѣла въ името на най-възвишената целъ, свободата на братя робъ, остана да напомня на идващитѣ по-

коления за великия устремъ и да ги напътува въ честна и върна служба на Царъ и Родина.

Тя ни напомня и за духоветъ на ония български синове, които плъзнаха погледъ къмъ лазурнитѣ води на Егейско море, давайки безъ страхъ живота си за богатана Отечеството.

На Георгиевденъ българскиятъ народъ и българската войска и тая година ще се поздравятъ съ гръмкото българско „ура“ и ще си дадатъ клетва да изпълнятъ завета на ония герои, които сложиха коститѣ си и останаха да ни чакатъ по бранни поля. На тѣхъ българскиятъ народъ на Георгиевденъ ще отдаде дълбока почитъ за великото дѣло, съ което тѣ ни издигнаха като свободенъ и независимъ народъ, способенъ да живѣе на свобода наредъ съ другитѣ народи подъ Божието слънце.

МОРСКА ТАКТИКА

Отбрана на брѣговетѣ и новитѣ морски срѣдства за борба

Въпросътъ за отбрана на брѣговетѣ има две основни задачи:

1) Отбрана на брѣга срещу комбинирано действие на кораби съ стоварване десантни войски и

2) Отбрана на крайбрѣжното корабоплаване срещу противниковитѣ кораби.

И дветѣ тия задачи се изпълватъ отъ флота и войската. Флотътъ служи като срѣдство за нападение и разузнаване въ морето, а войската — за борбата на сухо, която настѣпва следъ борбата на море. И дветѣ тѣзи въоръженн сили въ борбата при отбрана на брѣговетѣ си действуватъ съ своитѣ въздушни сили така, че флотътъ играе ролята на очи и уши на войската, изнесени далеко въ морето, а същевременно и на силно препятствие, поставено на пътя на противника. Безъ флотъ никоя войска не би могла да защити брѣга, който въ много случаи е дълга линия съ толкова удобни мѣста за излизане на противника и внезапни нападения (въ случай, че нѣма флотъ), че войската не би могла да заеме такъвъ дълъгъ морски фронтъ за да бжде на всѣко мѣсто по-силна отъ противника, а освенъ това такова едно разположение на войски би предизвикало отслабване на сухоземния фронтъ.

Нападащиятъ ще има възможностъ на едно мѣсто да стовари голѣмо количество войски, разполагайки съ кораби и свободно море, докато на брѣга превознитѣ срѣдства сж много ограничени. При това отсъствие на кораби за разузнаване въ морето отбраняващиятъ ще бжде въ пълно неведение за посоката на удара, и изненадата ще бжде пълна.

Въ такъвъ случай сухоземната авиация на брѣга не би допринесла много за разузнаването въ морето, защото не е годна за това, а отъ друга страна не може да действува при всѣка обстановка (мъгла, силенъ дъждъ, много силенъ вѣтъръ и пр.). А още по-важно е, че тя ноще е слѣпа, ако нѣма луна; нито морската, нито земната авиация може нощемъ да напада неприятелскитѣ кораби. При това нападащиятъ винаги ще използва нощта, за да се приближи и на разсѣване да нанесе удара.

Въ организацията на брѣговата отбрана лежи основната задача да се осигури морското разузнаване, съ което ще се даде възможностъ на отбраната да разбере целитѣ и намѣренията на противника и посо-

ката на неговия ударъ. Въ този случай войската ще има достатъчно време да се съсрѣдоточи и да се подготви въ застрашения пунктъ, което ще разбере отъ своето морско разузнаване.

Така войската нѣма нужда да заема цѣлия брѣгъ, а може да се разположи въ малко число отдѣлни силни групи въ най-важнитѣ точки, свързани помежду си съ хубави пѣтища, сжщо така и съ останалитѣ важни брѣгови центрове.

Когато морското разузнаване открие операцията, частитѣ на брѣга ще иматъ повече време за подготовка на застрашенитѣ пунктове, колкото повече протече време отъ момента на откриването на противника до появяването му предъ брѣга. То ще зависи отъ:

1) Отдалечността на морското разузнаване и

2) Отъ съпротивата, която може да окаже флотътъ на отбраняващия по пътя на приближаването къмъ брѣга.

Отъ горното се вижда, че морското разузнаване трѣбва да бжде изнесено далечъ въ морето, по възможностъ на единъ нощенъ преходъ за десантнитѣ кораби (100 до 150 мили), така че разузнаването да открие нападащия докато е още день, а презъ нощта да се приближатъ корабитѣ отъ разузнаването до противника и да бждатъ въ постояненъ контактъ съ него. Въ противенъ случай нападащиятъ може да измѣня нощемъ посоката на своето движение, да се изгуби отъ видимостта и да изненада брѣга.

Ако се предположи, че флотътъ на отбраняващия е по-слабъ отъ тоя на нападащия, и че всички негови кораби ще бждатъ прогонени отъ пътя на десанта отъ силния противниковъ авангардъ, то въ такъвъ случай отбраняващиятъ трѣбва да изпрати въ разузнаване такива кораби, които биха могли или да се скриятъ отъ противниковото разузнаване, или пъкъ биха се отклонили отъ него съ по голѣмата си скоростъ, като същевременно разузнаватъ за него.

По този начинъ отъ корабитѣ на разузнаването се иска дълго време и при различни обстановки да сж въ морето, далечъ отъ базата, подхвърлени на атакитѣ както и на авиацията, така на подводницитѣ и на кораби и съединения по-силни отъ тѣхъ. Следователно, отъ тия кораби се изискватъ голѣми мореходни качества, голѣмъ районъ на действие

и да бждатъ такива, че да сж най-малко застрашени отъ авиацията и подводницитѣ на противника.

Кораби съ такива свойства до сега сж само подводницитѣ. Тѣ могатъ въ случай на нужда да се потопятъ и да станатъ невидими за противника и същевременно да разузнаватъ, иматъ отлични мореходни качества и голѣмъ районъ на действие. Освенъ това иматъ мощно торпедно въоръжение и сж опасни и за най-голѣмитѣ надводни кораби, а камоли за десантнитѣ такива. Благодарение на гореизброенитѣ качества, подводницитѣ се явяватъ най-пригодни за разузнаване при готвящъ се десантъ, обаче тѣ иматъ и голѣми недостатѣци. Тѣхната надводна скоростъ, а особено подводната е много малка, районътъ на действие подъ водата е сжщо така много малкъ (всичко 90 до 100 мили), съ 5 до 6 мили скоростъ въ часъ. Често не могатъ да се сближатъ съ противника нито за торпеденъ изстрелъ, нито за разузнаване. Нощемъ положението се усложнява отъ нуждата за пълнене на електрическитѣ акумулатори, чиято енергия се разходва денемъ за плаване подъ водата. При празни акумулатори подводникътъ не може да се потопи, а и най-малкото попадение въ корпуса сжщо лишава подводника отъ тази възможностъ, лишавайки го отъ най-голѣмото му качество. Нощемъ подводницитѣ сж слаби торпедоносци и слаби разузнавачи. Между това тъкмо нощемъ е необходимо отъ разузнаването да вложи голѣмата си мощъ, за да не изгуби досега съ десантния отрядъ и колкото може по-мощно да го атакува съ торпеда. Освенъ това за радиодонесения за своето наблюдение подводницитѣ трѣбва да изплаватъ надъ водата, сжщо така не могатъ да донасятъ въ близостъ на противника, защото веднага неговитѣ изтрѣбители биха накарали подводницитѣ да се скриятъ подъ водата, следователно донесенията си могатъ да правятъ следъ като противникътъ се отдалечи. Отъ горното може да се заключи, че само подводното разузнаване далечъ не е достатъчно (което не единъ пътъ се потвърди презъ свѣтовната война), и неговитѣ резултати не винаги на време могатъ да достигнатъ до главното командуване. Днесъ морската авиация има повече възможностъ за разузнаване и бързо донасяне, обаче работата ѝ може да бжде осуетена

отъ надмощието на противниковата авиация, а нощемъ авиацията е слѣпа, особено когато нѣма луна, следователно и нейното разузнаване не е сигурно.

Отъ всичко това се вижда, че положението на отбраняващия се съ слабъ флотъ до днесъ е било много несигурно, обаче напредъкътъ на корабостроителната техника въ последно време значително подсбръва положението.

Още презъ свѣтовната война се видѣ, че при наличието на много подводници и мини дългото кръстосване на надводнитѣ кораби близо до противниковия брѣгъ е вече операция много рискована, а въ последно време още повече се усложнява благодарение на силното развитие на авиацията. Обаче, една отъ целитѣ на морската война — блокадата на противниковия брѣгъ, си остава все още въ сила. Англичанитѣ се мъчили да намѣрятъ такова евтино и същевременно ефикасно сръдство, което би могло да замѣни отчасти голѣмитѣ кораби въ тѣхната блокадна служба въ малкитѣ затворени морета (като Сръдиземно море, Северно, Каспийско, Черно море и пр.), а отъ друга страна същото да бжде много удобно за борба съ подводницитѣ. Следъ дълги опити и работа въ последнитѣ години на фирмата „Бритиш Поуеръ Боатъ Ко“ се удаде да построи новъ типъ торпеденъ катеръ, който отговаря на горнитѣ изисквания. Този типъ се различава отъ досегашнитѣ съ отличнитѣ си мореходни качества, което му дава възможностъ съвсемъ самостоятелно и въ лошо бурно море да кръсгосва изъ затворенитѣ морета и да извършва далечно разузнаване.

Торпедниятъ катеръ на „Power motor torpedo boats“ има 15 тона водоизмѣстване, 18'25 м. дължина, 4 м. широчина и 2 м. газене. Въоръженъ е съ 2—450 мм. торпеда и 2 тройни противохвърчилни картечници. Има три мотора, аеропланенъ типъ „Power Napier“ съ по 500 к. с. всѣки, има скоростъ 50—53 мили въ часъ. Тази скоростъ катерътъ може да я добие за 11 секунди отъ момента на тръгването му отъ неподвижно положение. Разполага съ гориво, което му осигурява 1,000 морски мили районъ на действие. Голѣмиятъ комфортъ, удобно разпределение, запазени отъ вълни и вѣтъръ помѣщения за офицери и моряци, удобни и просторни хранилища за продукти и вода даватъ възможностъ на екипажа на тия малки военни кораби леко да понася непрекъснато 15 дневно кръстосване въ открито море. Мореходнитѣ имъ качества сж такива, че могатъ леко и свободно да плаватъ при височина на вълната 20 стъпки (около 6'10 метра), като губятъ отъ скоростта си много по-малко, отколкото тѣх-

нитѣ най-опасни противници — изтрѣбителитѣ отъ по 1,200 — 1,800 тона водоизмѣстване. Поворотливостта на новитѣ торпедни катери е такава, че могатъ да се обръщатъ на мѣсто като автомобилитѣ на сухо.

Корпусътъ е построенъ отъ махагонъ и канадски боръ; при опититѣ върху корпуса сж удряли съ всички сила съ ковашки чукове, той обаче не се подалъ, като е останалъ съвършено здравъ.

Торпедата сж запазени подъ палубата на кърмата, така че не имъ действуватъ нито дъждътъ, нито морскитѣ вълни, а отъ друга страна сж напълно достъпни за контролъ до момента на изстрела; по този начинъ се осигурява безопасното действие на торпедата, което е ртъ капитално значение въ морето. Поставянето имъ на кърмата облекчава носата да се вдига надъ вълнитѣ, а особената форма на носа не повдига голѣма носова вълна, която нощемъ би издавала торпедния катеръ.

Направенитѣ пробни стрелби въ Англия сж дали много добъръ резултатъ: отъ 54 торпедни изстрела 52 сж попаднали въ целта. Съ голѣмата си скоростъ, маневреностъ, малка целъ за противниковата артилерия, торпеда и аеропланни бомби, този катеръ е недосегаемъ за артилерийския огънь и на подводницитѣ и хидропланитѣ. Действително, отъ испанската война се вижда, че авиациитѣ и на дветѣ страни, отъ най-модернитѣ френски, руски, германски, италиански, американски и пр. хвърчила, разполагащи съ отлично подготвени пилоти отъ всички народности, въпрѣки всичкитѣ опити, не сж улучили земна целъ съ размѣри по малки отъ 100 до 150 м. дължина и 50 м. широчина. Попадане въ цели по малки отъ горнитѣ е случайностъ. Това се обяснява съ грамадната скоростъ на хвърчилата (300 до 400 клм. въ часъ), което много влияе на точността на стрелбата имъ, а най-малката грѣшка въ мѣренето пропуца целта. На море пъкъ нѣма никакво попадение въ малкъ воененъ корабъ, особено въ движение.

Затова англичанитѣ съ право твърдятъ, че за новитѣ торпедни катери нѣма никаква опасностъ отъ авиацията, напротивъ хвърчилата сж доста застрашени отъ тѣхнитѣ тройни картечници. Също така стои и въпросътъ съ подводницитѣ; тѣхнитѣ торпедни нападения сж невъзможни, понеже катеритѣ газятъ много малко, иматъ голѣма скоростъ, малка целъ и голѣма маневреностъ. А колкото се отнася за малкитѣ подводници, тѣ сж също така много застрашени отъ катеритѣ съ тѣхнитѣ противоподводни бомби, които носятъ. Накрая всички надводни кораби, дори и най-бързитѣ изстрѣбители (съ 42 мили въ часъ) не представляватъ никаква опасностъ за

торпедния катеръ, понеже той има винаги запасъ отъ скоростъ, даже и въ бурно море.

Тия свойства на новитѣ торпедни катери ги правятъ удобни да се използватъ за блокада и противоподводни действия въ затворенитѣ морета, а също така и за торпедни нападения противъ голѣми надводни кораби. Тия нападения ставатъ денемъ заедно съ авиация, която закрива торпеднитѣ катери съ димни завеси и по този начинъ ги закрива отъ противниковата артилерия, а нощемъ действуватъ самостоятелно.

Отъ всичко гореизложено е много ясно, че новиятъ торпеденъ корабъ е едно отъ най-удобнитѣ, евтини и сигурни сръдства за отбрана на брѣга, за далечно противодесантно разузнаване, за торпедни атаки на всички надводни кораби, а особено за нощни нападения на десантни кораби съ войски.

Лесно можемъ да си представимъ картината на такова едно нощно нападение отъ десетина катера, които съ нѣколко изтрѣбителя да преминатъ линията на охранението на десантния отрядъ и да го нападнатъ отъ нѣколко страни. Ужасъ и паника ще обхване сухоземнитѣ войски, несвикнали на морски бой.

Тѣзи катери могатъ да бждатъ използвани за бърза помощъ на пострадали хвърчила. Благодарение голѣмата имъ скоростъ, на тѣхъ могатъ да имъ се повѣрятъ много голѣми райони за контролъ и наблюдение, съ което ще се пестятъ кораби и хора.

Поради тѣзи си качества, тѣ вече се въвеждатъ почти въ всички военни флоти.

Цената на единъ торпеденъ катеръ е толкова малка, че съ паритѣ за единъ изтрѣбителъ могатъ да се купятъ около 16 торпедни катери.

На края трѣбва да забележимъ, че въпрѣки всички до тукъ изброени преимущества на торпеднитѣ катери, не бива да мислимъ, че останалитѣ военни кораби стватъ излишни за отбраната на брѣга. Цѣлиятъ флотъ, който защитава брѣга, както и войската, представляватъ едно хармонично цѣло, съставено отъ нѣколко рода оръжие (кораби). Всѣки родъ оръжие има своя специалностъ и преимущество.

Така че едни кораби допълватъ други.

Видѣхме напр., че при нощното нападение на торпеднитѣ катери необходимо е да бждатъ подържани отъ изтрѣбителитѣ за минаване линията на охранението на десантнитѣ кораби. Може само да се каже, че достатъчно число нови торпедни катери може да намали числото на изтрѣбителитѣ и лекитѣ кръстосвачи, съ което може да се постигне икономия въ бюджета по отбрана на брѣговетѣ въ малкитѣ държави.

П. Вангеловъ.

ВЕЩО-МОРСКА ИСТОРИЯ

Действия на германските подводници въ Черноморския операционен театър след намѣсването на България въ Свѣтовната война

(Продължение отъ брой 111).

На 27 май въ щаба на турския флотъ се получило съобщение, че предъ Босфора е забелязано присѣтствието на противникови подводници. Веднага УБ 7 получава заповѣдь да излѣзе и търси рускитѣ подводници, следъ което да отиде и кръстосва предъ Севастополъ, гдето вижда единъ вѣтроходъ влаченъ отъ руски подводникъ. УБ 7 се насочва да атакува, но поради голѣмото разстояние и повреда на машината, това не му се отдало. На 3.VI. подводника се върналъ въ Цариградъ.

У 38 на 31 май излиза за действие срещу рускитѣ кораби около Георгийското крайбрѣжие. На подводника били амбаркувани трима черкези, които трѣбвало да стовари при Анакрия за проникване въ Грузия. По Лизистанското крайбрѣжие не били забелязани никакви кораби. Тукъ подводника попада на мрежа, отъ която лесно се освободилъ. Кръстовайки между Ризе и Анакрия, той потопилъ 6 парахода и 1 вѣтроходъ, следъ което на 14 с. м. се прибралъ въ Цариградъ.

УБ 14 на 26 юни кръстосва предъ Севастополъ, гдето на 4 с. м. открива „Императрица Мария“ съ три разрушителя при удобни за торпеденъ изстрелъ условия. За съжаление, непосредствено преди изстрела подводника бива откритъ отъ охраннитѣ кораби и сило обстрелванъ, поради което се отказалъ отъ нападението.

Нови случаи за нападение подводника нѣмалъ и на 9 с. м. поради повреда получена отъ ударъ върху дѣното се върналъ въ Зунгулдакъ, а отъ тамъ въ Цариградъ.

На 26 юни У 38 излиза въ море съ задача да атакува рускитѣ кораби, които действували по Лизистанското крайбрѣжие.

Подводника взема на борта си 5 души отъ грузинския революционенъ комитетъ, които на 29 юний ставарилъ при Анакрия.

Докато презъ деня се събщи за 10 противникови кораби предъ Трапезундъ, на 30 с. м. когато подводника е билъ тамъ, не забелязалъ нищо. Отъ тукъ се насочва къмъ Кавказкото крайбрѣжие, гдето на 2

май сутринта забелязва близко до брѣга 4 плаващи сѣда; това били 3—4000 тонни кораби придружени отъ една въоръжена яхта. Подводника стреля по най-натоварения корабъ и го потопява.

На 4. с. м. подводника вижда значителенъ брой воени кораби, но поради голѣмото разстояние не можалъ да ги атакува. Той бива обстрелванъ отъ единъ стоящъ на брѣга корабъ при Анакрия. На следния день подводника вижда единъ изтрѣбителъ, когото атакува, но атаката излиза несполучлива.

На 3 с. м. близко до Анакрия подводника потопява единъ 4000 тоненъ корабъ съ пълненъ товаръ.

На 10. с. м. той среща 4 голѣми кораби, отъ които потопява само единъ.

На 13 с. м. се прибралъ въ Златния рогъ, гдето остава на ремонтъ, а следъ това отива въ Сръдиземно море.

На 12. юли 1916 год. УБ 7 трѣгва отъ Цариградъ за Варна, отъ гдето на 17 с. м. се отправя за Севастополъ за носене блокадна служба. Отъ 21. до 23. с. м. подводника забелязва голѣмо движение на кораби, между които вижда на два пѣти „Императрица Мария“ съ 6 изтрѣбителя.

Въпрѣки усиленото движение на военни кораби презъ този периодъ на подводника не се отдала нито една успѣшна атака.

Отъ 2.—5. августъ 1916 г. УБ 14, както и УБ 7 носятъ блокадна служба предъ Севастополъ.

На 5. с. м. УБ 14 забелязва далечъ отъ себе си 2 голѣми руски кораба, които произвеждали стрелба, но не му се отдало да ги атакува.

На 6. с. м. подводника се прибира въ Евксиноградъ.

Подводникъ У 33 следъ тримесеченъ ремонтъ започва наново действията си.

На 7. августъ У 33 излиза въ Черно море да оперира по Новоросийското крайбрѣжие и на 15. с. м. се опита да влѣзе въ връзка съ членоветѣ отъ революционната комисия, която У 38 бѣше стоварилъ по-рано. Само единъ пѣтъ презъ време на кръстосването си подвод-

ника видѣлъ корабъ, но не можалъ да го атакува и на 24. с. м. се прибралъ въ Евксиноградъ.

Презъ това време, вследствие прекратяване действията около Дарданелитѣ, въ Черно море биватъ изпратени нови подводници — УБ 42, УБ 44 и УБ 45. Отъ тия лодки УБ 44 бива потопена около Паросъ отъ английски торпедоносецъ № 368, безъ да се спаси нѣкой отъ обслугата ѝ.

На 24. августъ УБ 7 излиза отъ Цариградъ за кръстосване предъ Севастополъ. При излизане отъ Босфора вижда и атакува неуспѣшно единъ руски подводникъ. Предъ Севастополъ подводника наблюдава усилено движението на руски изтрѣбители.

На 30 с. м. подводника вижда една голѣма група миночистачи, но когато да започне да ги обстрелва, бива атакуванъ отъ „Императрица Мария“ и 3 изтрѣбителя.

На 2. септември подводника се завръща въ Евксиноградъ.

Сѣщия день отъ Цариградъ за пръвъ пѣтъ излиза въ Черно-море УБ 45 съ задача да кръстосва и атакува противникови кораби по Лизистанското и Кавказкото крайбрѣжие.

Подводника на 29. и 30.VIII стреля неуспѣшно върху търговски кораби а на 31. с. м. потапя италианския параходъ „Тевере“ отъ 2,660 тона.

На 6. септември подводника се връща въ Цариградъ.

Действия на подводницитѣ следъ влизането на Румѣния въ войната

Следъ влизане на Румѣния въ войната, на 29. августъ 1916 год. дейността на подводницитѣ се насочва къмъ румѣнското крайбрѣжие, но предъ видъ усилената минна дейностъ на руситѣ въ района на Босфора, подводницитѣ започватъ да предпочитатъ за базиране Варна, като отиватъ въ Цариградъ само за ремонтъ.

Отъ края на августъ до сръдата на септември 1916 год. тукъ действуватъ УБ 42, 44 и У 33.

УБ 42 на 28. августъ получава заповѣдь да излѣзе отъ Цариградъ и оперира къмъ Кюстенджа.

На 30. с. м. подводника пристигналъ въ Варна. Предъ Кюстенджа и Дунавската делта не среща никакви обекти.

На 3. септември при силно вълнение подводника атакува и потопява руския параходъ „Петъръ Дорси“, следъ което се връща въ Варна, гдето пристига на 5. с. м.

УБ 44 на 4. септември излиза отъ Босфора. На 5. и 6. с. м. кръстосва предъ Кюстенджа и Мангалия, потопява нѣколко вѣтрохода и на 9. с. м. се връща въ Евксиноградъ.

УБ 42 излиза отново отъ Варна на 9. септември и до 16. с. м. кръстосва предъ румънското крайбрѣжие. На 14. с. м. атакува неуспѣшно единъ транспортъ. На 27. с. м. излѣзълъ предъ Змийския островъ, потопява единъ вѣтроходъ, натоваренъ съ солъ, и на 9. октомври се връща въ Варна.

УБ 44 на 30. септември излиза отъ Варна и до 9. октомври кръстосва предъ делтата на Дунава и близко по румънското крайбрѣжие, следъ което се прибира въ Варна, безъ да има случай да атакува противникови кораби.

На 14. октомври УБ 44 разузнава къмъ Севастополъ и следъ това на 16. с. м. се прибира въ Цариградъ.

На 15. ноември У 33 отива да действа въ Сръдиземно море, за да не се върне повече въ Черно-море.

На 6. октомври 1916 г. отъ Пола

идва и влиза въ Дарданелитѣ, а отъ тамъ въ Цариградъ, подводникъ УБ 46.

УБ 7 на 27 септември 1916 год. излиза отъ Варна въ разузнаване и действие предъ Севастополъ отъ което плаване не се връща. Предполага се, че е потопенъ отъ водохвърчило.

УБ 42 на 16. октомври излиза отъ Варна за действие около Мидия, за поддържане фланга на напредващитѣ въ Добруджа наши войски гдето потапя единъ 3000 тоненъ транспортенъ корабъ и на 21 с. м. се връща въ Варна.

На 23. октомври подводника излиза отново въ плаване, кръстосва безрезултатно предъ Змийския островъ и на 28. с. м. се връща пакъ въ Варна.

УБ 46 на 26. октомври пристига отъ Цариградъ въ Варна, отъ гдето на 29. с. м. заминава въ разузнаване, като се движи между Севастополъ и Дунавското устие.

На 8. ноември потапя единъ голѣмъ вѣтроходъ и на 12. с. м. се връща въ Цариградъ.

УБ 14. отъ 26. октомври до 5. ноември действа между Зунгулдакъ и Босфора, а отъ 13. до 19. ноември — предъ Дунавската делта. Неоткривайки никакви обекти за атака, на 25. с. м. се прибира въ Босфора.

Следъ успѣшно плаване въ из-

точно Черно море, УБ 45 бива изпратенъ на 5.XI за Варна.

Подводника на 6. с. м. получилъ назначение да действа предъ Севастополъ. При излазането му отъ минното заграждане предъ Варна когато го предвождалъ миноносецъ „Строги“, се натъкналъ на мина и потъналъ. Отъ обслугата му се спасили само 5 души.

УЦ 15, който бѣше на продължителенъ ремонтъ въ Цариградъ, на 6. ноември съ 12 заградни мини заминава за Варна, по пѣтя, обаче, бива върнатъ поради опасностъ отъ мини, на каквито сѣщия день загиналъ УБ 45.

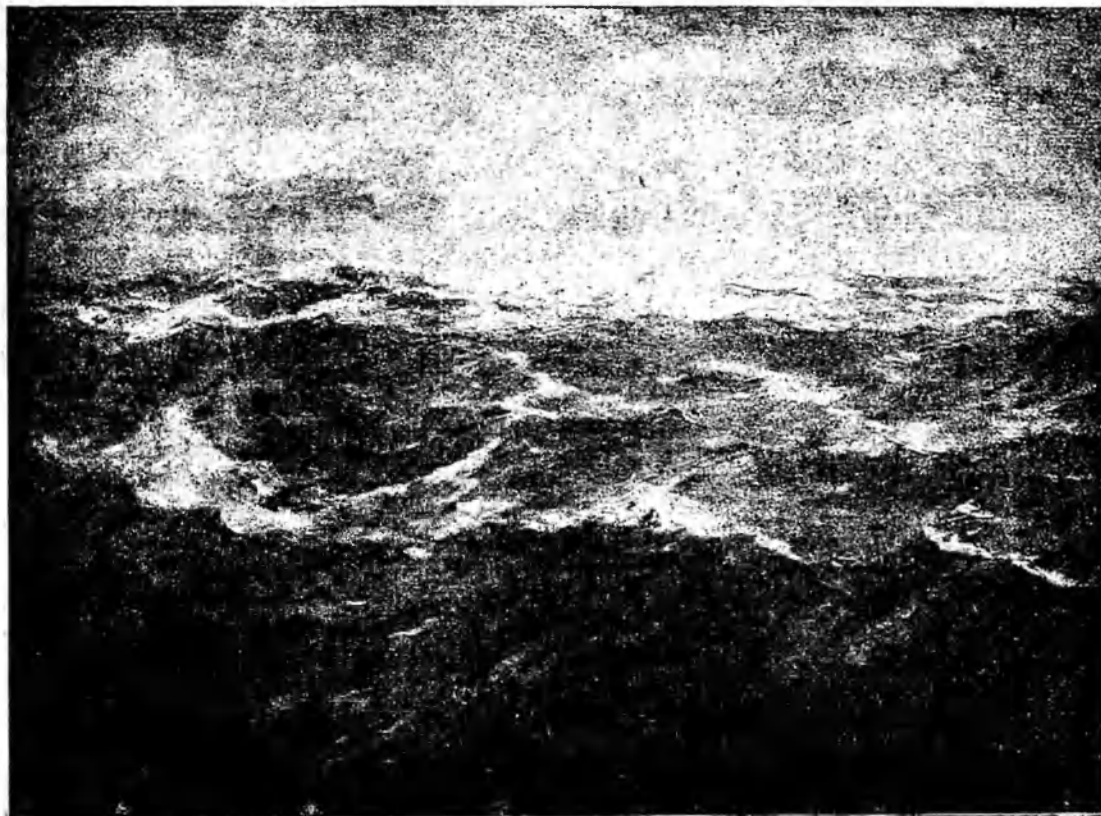
На 13. ноември подводника излиза за да постави мини предъ Сулина. Отъ този походъ той не се върналъ. Предполага се, че се е ударилъ на мина и потъналъ.

УБ 14 на 13. ноември кръстосва безрезултатно предъ Кюстенджа и поради лошото време на 19. с. м. се връща въ Цариградъ.

УБ 46 на 24. ноември излиза отъ Цариградъ и се отправя за действия предъ Кюстенджа.

На 7. декември подводника заминава за Цариградъ. Близко до Босфора той се натъква на руска мина и потъва, наблюдаванъ отъ брѣга. Излѣзлитѣ въ всдата 5—6 души отъ обслугата не могли да се спасятъ поради голѣмото вълнение.

(Следва)

БУРНО МОРЕ

Картина отъ Милень Сажзовъ

ИЗЪ ЖИВОТА НА НАШИТЕ КОРАБИ

Предната нощ отрядът торпедоносци излѣзе презъ южния проходъ на Варненския заливъ и следъ дълго кръстосване на изтокъ отъ Емине, на разсъмване, се прибра въ Бургасъ. Следъ уморителната нощна работа всички се отдадоха на благодатна почивка. Мъртва тишина владѣе надъ отряда. Отъ време на време се чуватъ по палубата лекитѣ стѣпки на стражника, а ударитѣ на камбаната показватъ, че времето не е спрѣло своя ходъ. Деветъ часа е. Леко далечно изсвирване се чува и следъ него „ставай“. Почивката се свърши. „Пригответи се за приемане на вжглища“. Командитѣ на стражника следватъ едно следъ друго. Бързо започватъ да излизатъ отъ командното помѣщение сънливи фигури въ най-оригинално облѣкло. Ето кръмчиата, който се гордѣе, че най-добре може да държи курса и затова най-малко е билъ мърменъ, въ мръснитѣ си работни дрехи, цвѣта на които мжно може да се опредѣли, е нахлупилъ на главата си една черна фуражка безъ коритѣ. Той е вързалъ съ връвъ яката на блузата около врата си, за да го запази отъ прахъ. Минния подофицеръ Райчо, една черна набита фигура, едва прилича на себе си. Нахлупилъ е мръсенъ блѣлъ чохаля, непранъ отъ началото на войната, защото е предназначенъ за товарене на вжглища. Добилъ е единъ видъ защитенъ цвѣтъ и мжно може да се отдѣли отъ цвѣта на стопанина си. Той е свързалъ съ връвъ чии крайщата на ржавитѣ си и крачолитѣ, бронирали се е единъ видъ противъ праха. Огняритѣ и тѣ сж въ подходящъ тоалетъ. Чернитѣ такета най-често сж на главитѣ имъ, но не липсватъ чохла отъ нѣкога бѣли фуражки, мрежи отъ бивши лѣтни фланели, парчета отъ работни ризи. Главата е запазена най-грижливо. Останалото облѣкло може да се опредѣли най-лесно. Моряшка фланелка съ едва доловими, характерни нѣкога, сини линии, безъ ржави, скжсана така, че едва покрива половината отъ тѣлото, и работни гащи, които често пѣти стигатъ до колѣнетѣ. На краката си носятъ нѣщо като обуша, които поскоро напомнятъ сандали. Назначението имъ е да пазятъ стѣпалата отъ жарѣта въ котелното отдѣление. Задачата на огняритѣ е най-тежка. Тѣ ще трѣбва да стоятъ въ

вжглищнитѣ ями и да разпредѣлятъ изсипанитѣ отъ горе вжглища, та да се напълнятъ ямитѣ добре. За да се запазятъ отъ праха на вжглищата, тѣ привързватъ презъ устата и носата по една кърпа, презъ която ще дишатъ до като сж въ праха. Противогазова маска, единъ видъ, българско производство.

Мускулеститѣ имъ бронзови фигури блестятъ на слънцето. Тѣ всички сж здрави мже съ силно развити мускули на ржцетѣ отъ усилената работа въ котлитѣ. За единъ походъ 15 тона вжглища минаватъ презъ мускулеститѣ ржце на 6 души, при температура надъ 30° и при налѣгане на въздуха, поради вентилатора, надъ нормалното.

Отдавна познати фигури, които следъ всѣки нощенъ походъ се явяватъ на вжглищень карнавалъ, за да сж готови за следната нощъ.

Но ето и корабника. И той е въ подходящо труфило. Не му липсва и мръсната баретка, малко накривена надъ дѣсната вежда. Една кърпа съ неопредѣленъ цвѣтъ около врата му съ разперени жгли на гърба, допълни необикновения мутуалетъ.

„Строй се“. Всички се нареждатъ на кея предъ вжглищата. „Шестъ души съ лопати! Огняритѣ въ ямитѣ. Останалитѣ съ кошветѣ. Внимавай, да нѣма разпиляване. Искамъ сериозна работа. Да не се потривашъ. Ще вземемъ само 15 тона. За половинъ часъ да се свърши, за да почистимъ кораба до сбѣдъ. Ако свършимъ на време, има отпускъ следъ обѣдъ. Безъ разговори, започвай!“

Лопатитѣ затракуватъ. Пълнитѣ кошове бързо се понасятъ къмъ торпедоносца, той ги поема въ ненаситния си трбухъ, а празнитѣ се връщатъ за нова порция. Черенъ гжстъ пушекъ бързо забулва малкия отрядъ. Черни сѣнки подскачатъ въ пушека и характерния шумъ на изсипани вжглища въ желѣзнитѣ ями се разнася по корабитѣ.

Работата кипи. Потнитѣ тѣла бързо се облепватъ съ черна пудра и придаватъ на физиономитѣ най-странни изражения. Потътъ тече по челата и добива формата на най-причудлива татуировка на лицата. Отъ време на време се чуватъ подвижанията на корабника да се пълнятъ кошветѣ добре. Фигурата отъ вжглища, приличаща на пресѣчена пирамида, бързо се топи подъ ударитѣ на лопатитѣ и изчезва подъ соб-

ствения си прахъ. „Ямитѣ сж пълни вече“, съобщаватъ отъ торпедоносца. Преди да се чуе командата „стой“, лопатитѣ падатъ отъ ржцетѣ, разнитѣ кошове се хвърлятъ върху останалия купъ вжглища и изморенитѣ тѣла се слагатъ въ праха за почивка. Само огняритѣ, прилични на черни сѣнки, излѣзли изъ ада, продължаватъ да набиватъ вжглища съ дълги желѣзни гребки. Тѣ прибиратъ останалитѣ около гърловинитѣ вжглища и слагатъ капациитѣ. Бързо се измита. Командата вече се измива. Голи до кръста тѣла се приеждатъ надъ ведрата съ вода и гжстата сапунена пѣна се смѣсва съ черния прахъ, за да го отнесе съ себе си въ морето. Започва се почистване на кораба. Помпата дава изобилна вода. Тя се лѣе изъ палубата и отнася съ себе си наслоения прахъ. Кораба добива своя видъ. Хората сж вече готови съ тоалета си. Черни сѣнки подъ очитѣ и по ресницитѣ очертаватъ ярко очитѣ, които изпъкватъ. Нѣма по ефикасно косметично срдѣство отъ черната пудра, която се е наслоила въ клепкитѣ и веждитѣ така, че и съ усърдно миене не може да се отстрани. Всички добиватъ видъ на брѹнеги съ дълги черни клепки, на които би завидѣла всѣка дама. Ситниятъ прахъ е предизвикалъ възпаление на очитѣ, които добиватъ особенъ блѣсъкъ. Ново изсвирване на стражника съобщава, че е време за храна. Въ кухнята въ това време всичко е готово. Ето на носа на торпедоносца една група огняри около своята бака. Всѣки мълчаливо се храни. Останалата команда миньори и кръмчии сж на отдѣлна група. Подофицеритѣ сжщо. Само корабника е привилегированъ. Той се храни отдѣлно съ сжщата храна. Готвача обикаля самодоволно групитѣ, за да чуе критиката на своето изкуство.

—Кольо, днеска е вкусно, но много гжста си сготвилъ чорбата.

—На васъ не се угажда! Все нѣщо ще кажете. Ще видимъ следъ два—три дни, като се свърши дървеното масло, какъ ще намирате сготвено.

—Гледай си работата, Кольо, брашушкитѣ пакъ ще ни изпратятъ масло. Ако остане на интенданството, ще заприлича на черковни мишки, се обажда единъ.

—Абе, може да изпратятъ, ама

дано насъ не изпратятъ насъ нѣкой денъ за кебапъ на рибитѣ, отговаря Кольо и се заглежда къмъ хоризонта загрижено.

—Ти, Кольо, не бой се. Да паднешъ въ водата можешъ да се държишъ надъ нея безъ да мърдашъ, пъкъ и студъ нѣма да усѣтишъ, го подхваща миньора Спиро—едно сухо живаво момче.

—Я гледай отпреде си, че до като много знаешъ, пакъ ще останешъ гладенъ. Ти затова нѣма да напълнѣешъ. Все хората ще отправяшъ, а себе си не гледашъ.

—Ба, азъ съмъ решилъ за себе си. Щомъ стане нѣщо и се намѣримъ въ морето, улавямъ се за тебе. Ти задруго не ставашъ, ама за шамандура си добъръ. Да ми е да те вкарамъ въ котлитѣ, за една недѣля ще ти смъкна лойта отъ гърба.

Спиро, не е добре съ готвача. Намразиха се тѣ отъ като този не му позволи да си опражи въ дървено масло наловената съ вждица риба. Скараха се тогава, въпроса стигна до началството и Спиро бѣше наказанъ на извънредна стража. Отъ тогазъ да се не видятъ. Спиро на стража ли е, Кольо не смѣе да се поотпусне и да покаже слабостъ къмъ нѣкого съ своето кухненско благоволение. Сугринъ Спиро нарочно ще пропусне да събуди на време готвача, та да закъснѣе съ огъня и закуската. Тази вражда е известна на всички отъ торпедоносца. Корабника знае това и пази да не се сдавятъ двамата, защото конфликта бързо обхваща цѣлата обслуга. На страната на Спиро застава всички торпедисти, а Кольо се ползва отъ помощта на артилерииститѣ, защото и той се числи прислуга на орждието при бойна тревога.

Конфликтитѣ сж най чести, когато има отпуса. Спиро закъснѣе ли да се завърне за вечеря, Кольо прилага къмъ него всичката тежестъ на строгата служба и го лишава отъ ядене, защото кухнята се е затворила. Затова пъкъ Спиро се ползва отъ благоволения на ординареца при офицеритѣ и той често го удостоява съ порции отъ офицерския столъ. Това влияе на отношенията между готвача и ординареца и конфликтитѣ около кухнята лесно се долавятъ въ офицерското помѣщение, та ставатъ предметъ на разисквания по цѣлия торпедоносецъ. Контролата надъ кухнята отъ страна на Спиро, обаче, гарантира добросъвестността.

Отначало дървеното масло въ кухнята бързо се свършваше. Разследването показа, че усърдно ловената риба отъ командата съ вждици, се пражитъ въ дървеното масло за кухнята. Когато се пресѣче тази възможностъ, почнаха често да постъп-

ватъ искания за дървено масло за въ машината. Нѣжнитѣ части на силната машина на торпедоносца, при голѣмитѣ ходове особно, изискватъ чисто дървено масло. Макаръ че за храна дървено масло се отпущаше въ малки количества, за машинитѣ то се отпущаше въ изобилие. Когато се разбра, че освенъ за машината, то се използва и за гастрономически цели, интенданството нареди да се денатурира маслото чрезъ наливане въ него на газъ за горене. Началството смѣтна, че по този начинъ ще осуети използването на маслото за ядене. Единъ денъ, обаче механика съобща, че заловилъ въ котлитѣ огняритѣ, като причисвали маслото отъ миризмата на газъ и пакъ се охитрили да пражатъ риба. Работата била проста: загрѣватъ маслото на огъня и газътъ бърже се изпарява, следъ което маслото е готово за ядене... Интенданството се принуди да смѣси машинното дървено масло съ отрова и обяви, за да предпази лакомитѣ. Въпрѣки обявата обаче, маслото престана да се използва следъ като многото опити съ него дадоха постоянния резултатъ—стомашно разстройство и явни признаци на леко отравяне. Тогава всички усилия се насочиха къмъ дървеното масло отъ кухнята. А разполагаха съ чисто първокачествено турско дървено масло.

Една заранъ следъ кръстосване, на разсъзване, торпедоносцитѣ се приближиха къмъ Емине. Изведнажъ въ сутриния здрачъ първия торпедоносецъ забеляза предъ себе си плаваща мина и сигналива на следващитѣ го: „Внимание, забелязвамъ плаваща мина“. Отряда намали скоростта и скоро всички забелязаха голѣмо количество плаващи черни кржгли предмети, които въ сутриния здрачъ изглеждаха по-голѣми и издигнати надъ водата. Първото впечатление бѣше, че се намиратъ надъ минно поле, поставено отъ противника презъ нощта, надъ което сж изплавали минитѣ, не заели дълбочината си или че това сж плаващи мини, откъснати отъ котвитѣ си и донесени отъ течението предъ Емине. Така или иначе минитѣ трѣбваше да бждатъ разстреляни или разоржжени. Торпедоносцитѣ предпазливо напредваха, за да могатъ да опредѣлятъ дали това сж наши или неприятелски мини. Загадката скоро се разреши. Предъ тѣхъ плаваха голѣмо количество бѣчви и

цинкови варели. Тѣ присѣтствуваха на остатациѣ отъ нѣкой отъ многото турски вѣтроходи, които извършва трудния и опасенъ транспортъ между Цариградъ и Кюстенджа, Турскитѣ вѣтроходи се движеха обикновено ноще и ставаха плячка или на неприятелскитѣ торпедоносци ноще, или на подводнитѣ имъ лодки дене или най-после на много наши и чужди минни заграждения, разхвърляни, по крайбрѣжието. Въпрѣки всички опасности турскитѣ моряци—лазоветѣ—тѣзи истински морски вълци, съ смиренieto на мюсюлманския фанатизмъ, вършеха своитѣ рисковани пътувания, като се придържаха близо до брѣговетѣ, за да могатъ да се спасятъ при евентуална опасностъ, която ги дебнѣше и надъ водата и подъ водата, а по нѣкога и отъ брѣга, ако не успѣятъ своевременно да покажатъ флага си и да се приближатъ при повикване. Тѣ снабдяваха изгладнѣлата си столица съ всичко необходимо отъ Румжния, а най-много съ гозъ, бензинъ и минерални масла, като носѣха въ замѣна дървено масло, сапунъ. Торпедоносцитѣ веднага пристѣпиха къмъ прибиране на варелитѣ и скоро се разбра, че всички сж пълни съ чисто дървено масло. Този пжъ щастieto имъ се усмихна. Всички бѣха доволни отъ находката. Макаръ, че интенданството тури веднага ржа на донесеното въ Варна, всѣки торпедоносецъ намѣри начинъ да покаже, че не всички варели сж били пълни и въ складоветѣ имъ се мждрѣха смирено по една бѣчва пълна съ масло, служеща да допълва недостатѣчната разкладка на прехраната. Този фактъ бѣше известенъ на всички и затова Спиро не можеше да прости на готвача, за гдето се престара въ усърдието си да пази интереситѣ на интенданството.

Липсата на масло караше цѣлата команда да следи за неговото използване, макаръ че праженото на риба не престана, а се пренесе отъ кухнята въ котлитѣ и стана по незабелязано.

Този пжпъ грижитѣ на готвача бѣха основателни. Скрититѣ резерви бѣха на привършване, а нова находка не се попадеше. Веднѣжъ торпедоносцитѣ нагазиха въ плаващи варели, но тѣ се оказаха пълни съ бензинъ и газолъ.

Спора между готвача и Спиро щѣше да се изостри още по-вече, ако корабника не се намѣси и възстанови спокойствието. Дветѣ враждуващи страни се изгледаха многозначително и отложиха спора си за друго време.

Сега всички бързаха да се облѣкатъ, за да излѣзатъ въ отпускъ.

МОРСКИ ВЕСТИ

СВЕДЕНИЯ ЗА ЧУЖДИТЪ ФЛОТИ

ФЛОТА НА ИТАЛИЯ.

Въ мирно време италианският флот е подчиненъ непосредствено на Мусолини, който се явява едновременно морски министъръ, воененъ и министъръ на въздушните сили. Фактически, обаче ръководството на флота е въ ръцете на началника на морския генераленъ щабъ, адмиралъ Кавалери, замѣстващъ Дуче въ различните заседания и комисии.

Всѣка година личниятъ съставъ на флота се увеличава. Къмъ януарий 1938 год. той е ималъ 3,336 офицери 52,500 души моряци. Къмъ януарий 1939 год. той достигналъ 60,000 души, при резервъ отъ запасни офицери 5,000 души и моряци 160,000. Командниятъ съставъ получава своето възпитание и образование въ морското училище въ Ливорно. Курса е тригодишенъ, при което всѣка година иматъ 4 месеца практическо плаване. Следъ свършването на училището иматъ шестъ месеченъ допълнителенъ курсъ, така нареченъ „мичмански курсъ“ и следъ това още едногодишенъ курсъ по усъвършенствувание въ специалността. Висшето морско образование се получава отъ морската академия, която коренно се отличава отъ академичните въ всички други морски държави.

Тя нѣма нито определено мѣсто нито определени курсове и научната ѝ работа се заключава въ разработване на зададени теми и въ обхождане на базите за четене на доклади. Главната целъ на академията е обмѣняне на мнения и изучаване на течението на морската мисль въ свѣтовенъ мащабъ.

Въ настоящия моментъ въ строя на италианския флотъ се намиратъ 4 линейни кораба, 1 хвърчилоносачъ, 7 тежки кръстосвача, 15 леки, 104 изтрѣбители, 86 подводника и 114 торпедни катера. Общо водоизместване 439,000 тона. Въ постройката: 4 линейни кораба, 50 изтрѣбители, 22 подводници, 80 торпедни катера, съ общо водоизместване отъ 224,000 тона.

Активниятъ флотъ се раздѣля на следните части: 1 ескадра, (подъ флага на вице адмиралъ Рикарди). База—Торенто. Съ съставъ: 2 кораба, 4 тежки кръстосвача, 2 леки кръстосвача и 12 изтрѣбителя. 2 ескадра (подъ флага на вице

адмиралъ Пини) База—Специя. Съ съставъ: 2 линейни кораба, 3 тежки кръстосвача, 9 леки кръстосвача, 7 флотиловодачи, 20 изтрѣбители. Подводни сили (подъ флага на контра адмиралъ Леняно) разпредѣлени на четири групи: Въ Специя 28 подводника, въ Неаполъ 4, въ Месина 20 и въ Торенто 30. Морска авиация. Бази Генуя, Специя, Ливорно, Неаполъ, Орбетело, Винедивале, Аугуста, Сиракуза, Катаня, Палермо, Терранова—Плузения въ Сардиния, Каляри, Леросъ, Венеция, Пантелария, Бенгази, Триполи, Масауа и Могадишио.

Дислокацията на италианския флотъ показва че неговите мощни съсредоточавания и тия на въздушните му сили сж, въ непосредствена близост до британския срѣдиземноморски надлъженъ пѣтъ, именно около Малта.

Статистиката ни показва и за доста успѣшното развитие на производството въ областта на морското строителство. Така презъ първите деветъ месеца на 1938 г. производството на стомана е достигнало 846,273 т., срещу 1,785,870 т. за същото време отъ предната година; на чугунъ—722,225 срещу 650,823 т., на лигнитни въглища. 1,008,664 т. срещу 752,354 т. Но на Италия липсватъ черни камени въглища, нефтъ, и разни метални руди което съставлява нейната ахилесова пета.

БРИТАНСКИТЪ МОРСКИ СИЛИ ВЪ СРѢДИЗЕМНО МОРЕ.

Британскиятъ воененъ флотъ въ Срѣдиземно море попълненъ съ единици отъ Атлантическата ескадра се съсредоточава въ настоящия моментъ близо къмъ най важните стратегически пунктове. Само една Англия може да си позволи това да събере далечъ отъ метрополията такъвъ внушителенъ флотъ, безъ отъ това да пострада нейната непосредствена брѣгова отбрана.

На 14 априлъ тази година адмиралтейството собиши че въ последните 48 часа всички военни кораби намиращи се въ италианските и французките пристанища, сж получили заповѣдь да се снематъ отъ вода и присѣдинятъ къмъ останалите кораби отъ флота въ „опредѣленъ пунктъ“ на Срѣдиземно море. Адмиралтейството потвърждава, че нито единъ отъ британските военни ко-

раби нѣма на изтокъ отъ Малта, то трѣбва да се предполага, че флота се съсредоточава или въ самата Малта или нѣкъде на западъ отъ нея.

Британската ескадра се състои отъ 4 линейни кораба „Уорспайтъ“, „Ремилисъ“, „Бархамъ“ и „Малай“, единъ брониранъ кръстосвачъ „Рипълсъ“, три кръстосвача отъ по 10,000 т. „Девонширъ“, „Сасексъ“, и „Шропшайеръ“, два кръстосвача отъ по 8,000 т. „Аретуза“ и „Галатей“. Къмъ тѣзи боеви вимпели трѣбва да се прибавятъ още 40 вимпела, единъ хвърчилоносачъ, изтрѣбители, торпедоносците и подводниците. Следва да се отбележи, че всички тѣзи кораби сж едни отъ последната постройка. Въ частностъ изтрѣбителите сж встъпили въ строя едва презъ 1937/38 година.

Огневата мощъ на английския флотъ въ Срѣдиземно море е огромна и значително превъзхожда мощността на съединените флоти на всички възможни противници.

Англичаните въ Срѣдиземно море разполагатъ съ 38 орджия отъ по 381 мм., 24 орджия—203 мм., 520 орджия—125 мм. и 64—102 мм.

НОВИ ПОСТРОЙКИ НА ВОЕННИ КОРАБИ ВЪ АНГЛИЯ

Отъ 1 януарий до 15 октомврий 1938 г. Англия е пустила на вода 34 военни кораби съ тонажъ 55,890 тона, отъ които: подводници 5, изтрѣбители 3, кръстосвачи 2, торпедоносци 16, миночистачи 2 и кораби съ специално назначение 6. Отъ 15 октомврий до 1 януарий 1939 г. сж пуснати още 11 кораби на вода, отъ които: единъ кръстосвачъ, 4 миночистачи и останалите канонерки. Всичко това прави още 18,000 тона. По този начинъ презъ 1938 г. сж построени 46 военни кораби или 75,000 тона.

Обаче въ сравнение съ тонажа, който ще бжде спуснатъ на вода презъ 1939 год.—200,000 тона—тѣзи цифри изглеждатъ малки. Презъ настоящата година ще бждатъ спуснати предимно линейни кораби и хвърчилоносачи—два 35,000 тонни броненосци „Кингъ Джорджъ“ и „Принцъ офъ Уелсъ“, 3 нови 23,000 тонни хвърчилоносачи, типъ „Илюстриусъ“, 12 кръстосвача типъ „Фиджи“, 16 изтрѣбителя типъ „Келли“, 7 подводника типъ „Тритонъ“, 12 торпедоносца, миночистачи и канонерки

СТРАНИЦА ЗА МЛАДИТЪ

ХРИСТОФОРЪ КОЛУМБЪ

(Продължение от брой 111).

На 4 ноември вниманието на Колумба било привлечено от голъмитъ вулканически върхове на другъ съседенъ островъ. Колумбъ си спомнилъ за обещанието дадено на монаха отъ манастира Пресвѣтая Богородица Гваделупска, да кръсти съ сжщото име нѣкоя часть или островъ отъ новооткритѣ земи. Затова той наименовалъ новия островъ Гваделупа.

На следния день великиятъ мореплавателъ приближилъ съ корабитъ величествениятъ островъ и следъ спущане на котвитъ се отправилъ съ лодка и слѣзаль на брѣга.

Въ течение на една седмица флотътъ на Колумба се задържалъ при островъ Гваделупа, презъ което време последниятъ билъ обстойно изследванъ и били извършени редица новооткрития.

Първото селище, което испанцитъ открили се оказало набързо изоставено отъ своитѣ жители. Дори въ нѣкои кжшурки били намѣрени туземни деца, оставени следъ бѣгството на тѣхнитѣ родители.

Въ вътрешността на домоветъ били намѣрени разнообразни глинени сждове, книжни тъкани, лѣкове и стрели съ заострени костени върхове, а сжщо и разни сочни плодове и ананаси съ чуденъ мирисъ и вкусъ отъ които испанцитъ останали възхитени. Намѣрени били сжщо дребни предмети принадлежащи на европейския материкъ, които екваториалното течение отъ африканскитѣ брѣгове донесло къмъ водитѣ на новия свѣтъ.

Обаче испанцитъ извършили ново, нерадостно откритие, което възбудило въ тѣхъ ужасъ и отвръщение; намѣрени били оглозгани човѣшки кости изоставени и разхвърлени следъ пиршеството на туземнитѣ жители. Очевидно, че обитателитѣ на острова се оказали людоеди.

На следния день били заловени нѣколко жени и юноши, но мже не били открити. Колумбъ билъ напълно убеденъ, че попадналъ въ страната на човѣкоядцитѣ, затова, когато се установило, че единъ отъ неговитѣ капитани съ осемъ души моряци не се завърнали до смръчаване на своя корабъ, мореплавателътъ силно се обезпокоилъ и изпратилъ отрядъ отъ своята обслуга за да ги търсятъ. Моряцитѣ отъ отряда пребродили гжстата прибрѣжна гора и храсталаци, викали и стреляли, но не успѣли да откриятъ следи отъ

изчезналитѣ свои другари. Презъ своето походно движение отряда преминалъ презъ нѣколко селища, жителитѣ на които се разбѣгали съ панически страхъ. Между това къмъ корабитъ се отпраили множество жени и деца, взети въ пленъ отъ съседнитѣ острови, които потърсили помощъ и закрила отъ бѣлитѣ люде.

На следния день, подъ водителството на Алонзо де-Охеда билъ изпратенъ новъ отрядъ отъ 40 души съ поръчение, да проникнатъ въ вътрешността на острова и намѣрятъ изгубенитѣ свои другари. Моряцитѣ и отъ вгория отрядъ, следъ преминаването на двадесетъ и шестъ буйнооструйни рѣки и гжститѣ гори изобилствуващи съ благоухайни дървета, удивителни и вкусни плодове, сжщо се завърнали безъ да отбележатъ нѣкакъвъ успѣхъ.

Твърде натъженъ за внезапната загуба, мореплавателътъ се разпоредилъ корабитъ да бждатъ готови за вдигане на котва и отплуване отъ острова. Въ това време, за обща радостъ на всинца, на брѣга се показали загубенитѣ моряци, които били прибрали на корабитъ.

На 10 ноември 1493 год. Колумбъ се насочилъ съ своя флотъ въ северозападно направление, въпрѣки увѣрението на нѣколкото пленници — туземци, че голѣмия новъ материкъ отстои на западъ отъ острова.

Корабитъ преминали покрай много острови и едва на 14 ноември открили удобна котвена стоянка въ заливана единъ островъ гдето се закотвили. Островътъ билъ названъ съ името Санта-Круцъ и билъ обитаванъ съ людоеди отъ племето Ксериби.

Между туземцитѣ, които се насочили съ своитѣ малки еднодрѣвни лодки къмъ корабитъ на Колумбовия флотъ и испанцитѣ се състояло първото ожесточено сражение. Бѣлитѣ успѣли да потопятъ нѣколко лодки но индийцитѣ се сражавали храбро и ожесточено, така щото множество испански щитове били пробити отъ отровнитѣ стрели на туземцитѣ и много моряци получили тежки рани. Следъ завършването на тая жестока битка, людоедитѣ били сломени, взети въ пленъ и оцѣлѣ-

литѣ отъ тѣхъ били оковани въ вериги и хвърлени въ усойнитѣ тъмни, долни помѣщения на испанскитѣ кораби.

Колумбовия флотъ, следъ запасването съ сладка вода и различни сочни плодове, продължилъ своето движение въ северозападно направление. Флотътъ преминалъ покрай многобройни чудновати и скалисти острови, които великиятъ мореплавателъ назвалъ архипелага на Св. Урсула и нейнитѣ единадесетъ хиляди дѣви.

Следващиятъ откритъ островъ билъ названъ Порто-Рико. Островътъ поразилъ испанцитѣ съ своята величественостъ и красота, високи гори, буйна разтителностъ и многобройни защитени отъ вѣтъра и вълнението заливи и заливчета. Въ единъ отъ заливитѣ въ западната покрайнина на островъ Порто-Рико, корабитъ наново се закотвили, а моряцитѣ слѣзли на брѣга за да обследватъ новиятъ и чуденъ островъ, на който били открити малки селца съ спретнати кжшурки.

Следъ два дни Колумбъ се насочилъ и най-подиръ, на 22 ноември 1493 год. достигналъ източнитѣ брѣгове на островъ Еспаньола.

Движейки се надлѣжно край брѣга, Колумбъ избралъ подходящо мѣсто за погребението на единъ отъ своитѣ моряци видна личностъ, починалъ следствие полученитѣ рани отъ стрелитѣ на туземцитѣ. Съ подобающа тържественостъ, трупътъ билъ спуснатъ въ лодка и пренесенъ на брѣга. Тамъ подъ кичестата сѣнка на огромно дърво, билъ изкопанъ гробъ и жадниятъ за приключение бискаецъ завършилъ своето пжтуване и останалъ вѣчно да почива, далечъ отъ своята родна земя.

На 25. ноември корабитъ спунали котва при Монте-Кристо, сжщото мѣсто, въ което преди една година Колумбъ открилъ злато. Стжпвайки на брѣга испанскитѣ моряци случайно открили нѣколко разложени трупа, единъ отъ които ималъ дълга брада. Последното обстоятелство породило съмнението, че защитницитѣ на крепостта сж били нападнати, отвлѣчени и избити.

Затова, Колумбъ побързалъ да се насочи къмъ испанската крепостъ на острова, гдето достигналъ при вечеръ на 27 ноември 1493 година,

(Следва).

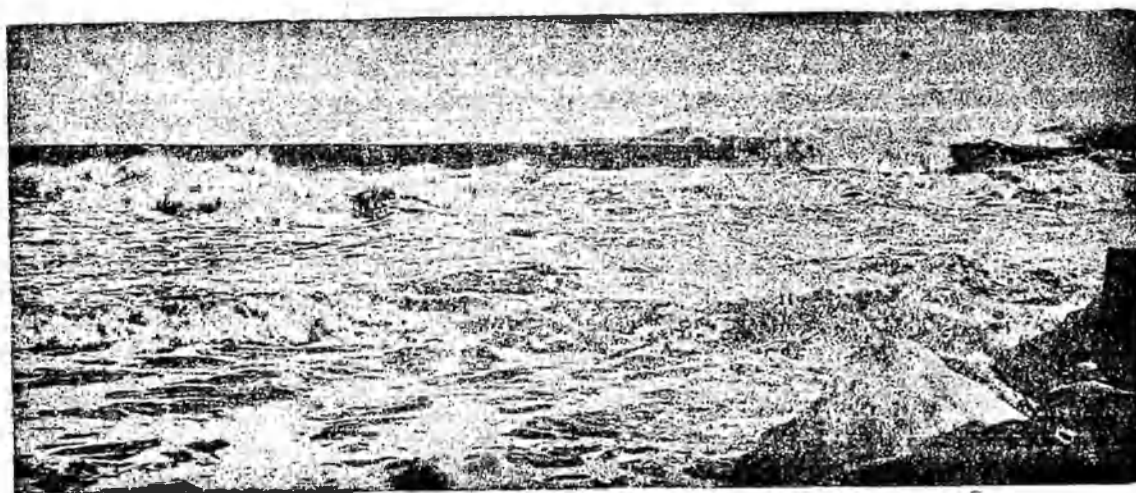
Куюджуклиевъ.

Обичай морето

То ще те възнагради

Закатъ солнца въ Бургаското пристанище.

Морето край Созополь.